

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 51. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324075127792/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

man paa den ene Side ser Jeronimus' Hus, paa den anden Frands'. I Stedet for har man fremskudt en Kulisse med en Dør, der fører ind til en ganske ubestemt Bolig; thi vel gaar Jeronimus ind ad denne Dør, men hvor Espen og Marthe sendes bort for at udstyre sig til Komodien med Jean de France, begiver ogsaa disse to sig ind ad denne samme Dør. Replikskiftet fordrer iøvrigt, at de gik hver til sin Side.

Dekorationen kunde for Eksempel vise os Graabrødretorv saaledes som Stedet saa' ud i Holbergs Tid; i en Bod som dem, man kan se paa gamle Stik af Torvet, burde ogsaa *Den Vægelsindede* sidde og købslaa med sine Liebhabere. Det Indtryk af en Tidsalder, af det gamle København, som Læseren modtager af Holbergs Stykker, burde Opførelsen mangfoldig forstærke og uddybe. Klassicitet fremkommer ikke derved, at man bestræber sig for at give Dramerne en abstrakt Baggrund. Efter snart tvende Aarhundreders Forløb kendes ikke mere alle de Smaatilfældigheder, forstaas ikke længer de Hentydninger, som sikkert fremkaldte en Del af Nydelsen for Holbergs Samtidige. Vi, som ikke fatter Stykkernes aktuelle Værd, sidder lidt fremmede og forlegne overfor *Jean de Frances* Satire; desmere gælder det om at give Scenen en Ramme, der kan vække Interesse paa andre Punkter. I Holbergs Tid vidste enhver Tilskuer, i hvad Gade, saa at sige i hvad Hus Stykket foregik;

han kendte den Person, som Byen mente, Holberg havde taget Model af; han kunde med Sikkerhed drøfte, om Satiren rammede eller gik for vidt. Nok saa lærde Noter og Kommentarer vil ikke skaffe os den stærke Glæde, som man kun har ved Stykker, der griber ind i Hverdagens Liv. Lad os da faa det borgerlige Samfund, som Holberg har skildret, gengivet med alle de Ejendommeligheder, som Scenen tillader! Man kan for Eksempel begynde med at sørge for passende Dekorationer.

Jean de France er en Farce og bør spilles som saadan. Man har faaet for Skik at give alle Holbergs Stykker en vis ensformig Stil. Det er ikke rigtigt. Saa lidt som man i Frankrig tager med samme Silkehandsker paa *Den indbildte Hanvej* og paa *Misanthropen*, saa lidt bør man være lige saa ærbødig overfor *Jean de France* som overfor *Erasmus Montanus*. Hvert Stykke har sin Takt og sit Tempo. Der kan ingen Tvivl være om, at Hr. Rosenkilde stod højest i Rang imellem de Spilende. Til den klare Form i hans Tale svarede en bred Værdighed og Ro i hans Optræden. Man mærkede tydeligt, at han i dette Stykke mente at repræsentere Holbergs sunde Forstand. Og dog findes der i den Kaffeassiar, som Digteren lader Jeronimus føre, en tydelig Angivelse af, at Jeronimus er Latteren hjemfalden saa godt som de andre. Hvorom al Ting er, saa havde Ud-